

ТЫЗЭКЬОТМЭ – ТЫЛЪЭШ!

Адыгэ Голос адыга

макъ

1923-рэ ильсүүм
пүтхапам
кынчелжээхэгээр кынчлэн

№ 67 (22276)

2021-рэ ильэс

ШЭМБЭТ

МЭЛЫЛЬФЭГҮМ и 17

ОСЭ ГҮЭНЭФАГҮЭ ИИЭП
КЫХЭТЫУТЫГҮХЭР ҮКИ
НЭМҮКИ КҮЭБАРХЭР
ТИСАЙТ ИЖҮГҮӨТЭШТХ

WWW.ADYGVOICE.RU

6 +

Адыгэ Республикаэм и Правительствэ игъээз

Зэтырагъэпсыхъэгъэ щагухэр къыплыхъагъэх

Адыгэ Республикаэм и Лышъхъэу Къумпыл Мурат лъэпкэ проектэу «Псэуплэр үкли къэлэ щылааклэр» зыфиорэм кынчхэлхэлтийтагъэу Мыекуапэ ирайонэу Черемушкэм хэхъэрэ щагухэм ашыщхэу зэтырагъэпсихъагъэхэм тыгъуасэ ашылаагь.

хэр кынчхэлхэлтийтагъэхэхъуцт, — къыхигъэшыгъ Къумпыл Мурат.

2021-рэ ильэсир пштэмэ, шьольыр проектэу «Шэпхъэшүхэм адиштэрэ къэлэ щылааклэр гъэпсыгъэнээр» зыфиорэм игъэцэклэн сомэ миллиони 146-рэ пэуагъэхъацт. А мылькумкэ общественнэ чыплэ 13-рэ щагу

31-рэ Адыгэим имуниципалитэтхэм зэклеми ашызэтыра гъэпсихъацтых.

АР-м и Лышъхъэ мэрием ипащхэм үкли профильнэ министерствэм пшээрэль афишигыг щагу площацкэхэм язэтгээпсихъан лягъякотэнэу.

Адыгэим и Лышъхъэ ипресс-къулькъу.

Юфтхъабзэм хэлэжъагъэх Адыгэим и Премьер-министре игуадзэу Сапый Вячеслав, АР-м псэолъэшынымкэ, транспортымкэ, псэуплэ-коммунальные үкли гъогу хъизмэтымкэ и Министерствэ ипащэ игуадзэу Лафышъэ Рэмэзан, Мыекуапэ имэр илэннатэ зыгъэцаклэрэ Сергей Стельмах.

Республикэм ипащэ юфтшэнхэр зэрэзэхашаагъэр зэригъэльэгтүгүү, мы чыплэм кынчэблагъэу щит фэтэрибэу зэхэт унхэм ашыпсэухэрэм, зээгъэныгъэр зыгъэцаклэрэ пшэдэктэйжэу ыхырэмкэ гүнэлкээ гъенэфа-гъэ зиэ обществэу «Дортранс»

зыфиорэм ипащхэм гүшүэгъу афэхъуугь.

Къызэралаагъэмкэ, щагухэм язэтгээпсихъан кынчхэлхэлтийтагъэу къелэцыклю площадкэхэр ашыгъэх, спорт тренажерхэр агъеуцугъэх, хэкыр зышират-тэкьюрэ чыплэхэр къашыхъагъэх, нэмүкэу зэшүахыгъэр бэ.

— Непэ пишьэриль шыхъялэу тијэр шыагъэ къытэу лъэпкэ проектхэр дгээцэктэйхэр ары, ац хэхэ щагухэм язэтгээпсихъани. Мыщ фэдэ проектхэр дгээцаклэхэ

зыхъуклэ, цыфхэм яеплэхэлээдгээштэйн, кынчхэлтийтэн фае. Ац фэдэ еклюлаклэм шицуагъэктэйлэхэм язэтгээпсихъан цыфхэр нахьыбэу кынчхэдгээлэжээнхэ тлээ-къицт, ахэм яшюигъоныгъэ-

Хэдзынхэм зафагъэхъазыры

АР-м и Лышъхъэу Къумпыл Мурат граждан обществэм хэхъоныгъэ ышынымкэ үкли цыфым ифитыныгъэхэмкэ УФ-м и Президент дэжь щызэхашаагъэ Советын хэтэу, Ассоциациеу «Независимый общественный мониторинг» зыфиорэм итхаматэу Александр Брод тыгъуасэ lyklagъ.

Юфтхъабзэм хэлэжъагъэх АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхаматэу Владимир

Нарожнэр, Адыгэим и Лышъхъэ үкли АР-м иминистрэхэм я Кабинет и Администрации ипа-

щэу Владимир Свеженеэрэ аш игуадзэу Къонэ Заурэ, АР-м хэдзынхэмкэ и Гупчэ комис-

сие итхаматэу Сэмэгу Нурбий.

— Цыфхэм яфитыныгъэхэм яхуумэнкэ юфтшэнхэм ыльэ-

ныкъоклэ юфхэм язынет зыфдэм үкли ар нахьышу шыгъэнхэм, хэбзэгэуцугъэм диштэу хэдзынхэр зэхэцгэхэнхэм, УФ-м и Къэралыгъо Думэ үкли АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм ядепутатхэм яхэдзынхэу мы ильэсүм щыгэштхэм къэээрэу-гъоигъэхэр атегущылагъэх.

(Икэух я 2-рэ нэкъуб. ит).

Комиссием изэхэсигъо Адыгэкаалэ щыкIуагъ

Муниципальнэ гъэпсыкIэ зиле «Адыгэкаалэ» терроризмэм пэшүекIогъэнимкIэ икомиссие зегъэушомбгуугъэ зэхэсигъо бэмышэу илагъ. Терроризмэм зэрэпэуцужыхэрэ, Iækыб къэралыгъохэм къарыкыгъэхэм зэдэлэжьэнигъэ зэрадыряэ шыкIем мыш щытегуущыIагъэх.

Зэхэсигъом хэлэжьагъэх Адыгэкаалэ иадминистрации илашэ иапэрэ гуадзэу Гыыш Марат, народнэ депутатахэм якъэлэ Совет итхаматэу Тэшүу Аскэр, АР-м лъэпкь IoфхэмкIэ, Iækыб къэралхэм ашыпсэурэ тильэпкьэгъухэм адыряэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жъугъэм иамалхэмкIэ и Комитет итхаматэу Шхъэлэхъо Аскэр, администрацием иотделхэм, икъулыкъухэм япашхэмрэ яспециалистхэмрэ, къаламэрэ республикэмрэ яхбэзэухумэко къулыкъухэм, общественне организациехэм ялтылохэр.

Адыгэкаалэ илашэ иапэрэ гуадзэу Гыыш Марат лъэпкь, дин зэфыштыкIэхэр муниципальнэ образование юфхэмрэ зэфешъихафхэр щызерахъэх, лъэпкь зэфешъихафхэр зыхажыгъэх, дин зэтемифхэр зылэжьирэ кIелэцIыкIуишэ пчагъэхэр гурит еджапIэхэм, нэмыкI учуреждениехэм мафэ къэс якIуалэх. Урысыем щыпсэурэ лъэпкхэм ягушхъэлэжь байныгъэ зыкIеэгъээтигъэнимкIэ творческэ купхэр дунэе, урысые, республикэ фестивальхэмрэ зэнэкъохуухэмрэ зэрахэлажьэхэрэм мэхъанэшхо ил.

Гыыш Марат зэрэхигъэнэ-фыкIыгъэмкIэ, Темир Кавказым инэмымкI чыпIэхэм ялытыгъэм, лъэпкь зэфыштыкIэхэр ямуниципальнэ образование щыдэйхэп. Адыгабзэмрэ лъэпкь хабзэмрэ якъэухумэн тегъэпсихаагъэ программэ гуадзэу «Убзз зэгъашэ, уильэпкь гэлъапIэ» щыфилорэр 2021-рэ ильэсим къызэрэхахыгъэр, ашдиштэу муниципальнэ зэнэкъохуухэм якъыгъаш» ёсилорэр ильэс къэс зэрэзеха-

Мыкомерческэ организации 600-м Мехъу тиеспубликэ щызэхэшагъ. Ахэм ашыщэу 300-р — общественне объединениех, 87-р — дин организациех, 178-р — нэмыкI мыкомерческэ организациех.

щэрэр, АР-м и Мафэ ехуулэу адигэ ордэдыхъэмрэ тхыдэуаттэхэмрэ яреспубликэ фестиваль зэхашнэу зэрэрахъухъэрэ ашкыуагъ. Джаш фэдэу муниципальнэ образование илашэ дэжь нахыижхэм я Совет зэрэхшызэхэшагъэми, лъэпкь зэгурьонгъэмрэ зыпкытыныгъэмрэ муниципалитетым къышуухумэгъэнхэмкIэ аш хэтхэм юфышо зэрашэрэми ар алтыгъэсигъ.

— 2021-рэ ильэсим ионыгъо хэдээн зэфешъихафхэр зэхэштхэм япхыгъэу зыныбжь имыкүгъэхэр зыхажэлжьэрэ юфхэмрэ зчагъэш юфхэмрэ зыныбжь имыкүгъэхэр аш фэдэ юфхъабзэхэм ахамынхэм тегъэпсихаагъэу.

Гыыш Марат идоклад зытегуущыIэхэ нэуж АР-м лъэпкь IoфхэмкIэ, Iækыб къэралхэм ашыпсэурэ тильэпкьэгъухэм адыряэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жъугъэм иамалхэмкIэ и Комитет итхаматэу Шхъэлэхъо Аскэр зэхэсигъом къышуагъ. Аш ипсалэ лъэпкь, дин зэфешъихафхэр зэгурьонхэмкIэ Адыгэ Республикаем иофхэм язытет, радикальнэ исламым пэуцужыгъэнимкIэ республикэмрэ Пышэ шольыррэ ашыпсэурэ быслыымэнхэм я ДиндэлэжьапIэ илашэхэм зэдэ-

лэжьэнигъэу дырьяэм афэгъэхыгъагъ.

Комитетим итхаматэ зэхэсигъом къызэрэхъихъэшагъэмкIэ, мыкомерческэ организаци 600-м ехуу тиеспубликэ щызэхэшагъ. Ахэм ашыщэу 300-р — общественне объединениех, 87-р — дин организациех, 178-р — нэмыкI мыкомерческэ организациех. АР-м ихбэзухуумэко, икъэралыгъо хэбзэ къулыкъухэм, чыпIэ зыгъэлорышигъынхэмкIэ икъулыкъухэм, общественне объединениехэм азыфагу зэдэлэжьэнигъэ дэгъу зэрильыр ары зыпкытыныгъэмрэ зэгурьонгъэмрэ республикэм къышаухуумэнхэм, экстремизмэмрэ терроризмэмрэ апэуцужынхэм языгъэлъэкIырэр.

Общественне движениеу «Адыгэ Хасэр», Пышэ къэзэкь общественне движениеу «Адыгэим ис славянхэм я Союз», Урысые общественне организациеу «Адыгэим ис ермэлхэм я Союз» иреспублике къутамэ, республикэ общественне организациеу «Къэндзахэм яльэпкь-культурэ просветительскэ общественне «Дуслык» щыфилорэр, урымхэм яреспублике общественне организациеу «Арго» щыфилорэр, чыпIэ общественне организациеу «Мыекуапэ дэс нэмийхэм яльэпкь-культурэ автономие» ильэсэбэ хъугъэу шуагъэ къятэу зэрэздэлажьэхэрэр, джащ фэдэу Азербайджан, Осетиим, Дагыстан, Чечэним, Ингушетиим къарыкыгъэхэу тиеспубликэ щыпсэухэрэм Комуитетим гъусэнгъэ зэрадыряэ ашкыуагъ.

Лъэпкь зэфешъихафхэм ялтылохэр зыхэхъэрэ общественне организациехэм лъэпкь зэфыштыкIэхэмкIэ ыкIи дин объединениехэр зэгурьонхэмкIэ АР-м и Лышьхээ дэжь щызэх-

Урысые щыпсэурэ лъэпкхэм ягу-шъхэлэжь байныгъэ зыкIеэгъэ-тывчынхэмкIэ творческэ купхэр дунэе, урысые, республикэ фес-тильхэмрэ зэнкъохуухэмрэ зэрахэлажьэхэрэм мэхъанэшхо ил.

афэгъэхыгъэу зэхэсигъом къы-щыгущыIагъэх общественне движениеу «Адыгэ Хасэр» ит-хаматэу Лышьхэлэжь Рэмэзан, Адыгэкаалэ гъэсэнгъэмкIэ игъэорышиланэ илашэу Пчыхыалыкло Светланэ, АР-м лъэпкь IoфхэмкIэ, Iækыб къэрал ашыпсэурэ тильэпкьэгъухэм адыярэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жъугъэм иамалхэмкIэ и Комите итхаматэ игуадзэу Константин Щербаковыр, чыпIэ дин организацием илашэу Кыкы Абрек.

Дин пащэм зэхэсигъом къы-

зэрэшиуагъэмкIэ, быслыымэнхэм зэрялашэм эльтигъэу экстремизмэ, терроризмэ нэшнэ зиле бзэджэшагъэхэр зэрамыхъанхэм, ахэм ягъогулэ пызыкыгъэним аш ренэ гүнэ льефы, тапэкIи зэрэфэлэкIуу ахэм ынаштэ атыригъэтишт.

Муниципальнэ образование терроризмэм пэшүекIогъэнимкIэ икомиссие зэхэсигъо илагъэм хабзэр амыукъоним, бзэджэшагъэхэр зэрамыхъанхэм атгээпсихъэгъэ унашьхэр щаштагъэх, терроризмэм, экстремизмэм, радикализмэм апэуцужыгъэнимкIэ, мамыр-ныгъэр, зыпкытыныгъэр, зэгурьонгъэр республикэм щыгъэ-тигъэнхэмкIэ пшъэриль гъэнэфагъэхэр ащафашыгъэх.

КУШЬУ Аслын.

Ильэс зэфэхьысыжьхэр

Агъэнэфэгъэ пстэури пхыращыгъ

Къэлэ гъэпсыкъэ зиэ поселкэу Инэм псэуплэ анахь инэу Адыгеим итхэм ашыщ, зэклемки гектар 6950-рэ аш еубыты. Псэуплэ коим мы поселкэм нэмикъэу къудажэу Бжыхъэкъоякъэр, поселкэу Дружнэр, къутырхэу Суповскэр, Новый Садыр хэхъэх, ахэм нэбгырэ мин 30 фэдиз ашэпсэу.

Блэкыгъэ 2020-рэ ильэсыр коимкэ зыфэдагъэм, социалнэ ыкы экономикэ хэхъонигъэу ышыгъэхэм къатедгэгүшгээмэ тшоигъю джырэблагъэ зыгдгээкарга ильэсбэ хуугъэу аш ишацэу Хъоткъ Хъызыр.

Зэпахырэ коронавирусыкъэу дунаир зэлтызыкъулем юфыгъую къыхыгъэхэм, аш пешуеклор юфхъабзэу поселкэм щызашуахыгъэхэм зэклемэ апэу аш ягуу къышыгъ.

Пстэумэ афэдэу, икыгъэ ильэсыр тэркъи къизерикъуагъэ, — къыуагъ Хъызыр. — Зэпахырэ узым зэхъокыныгъабэ щыенгъэм къыхилхъагъ. Ахэм зэ ашыщ Инэм дэт сымэдэжээр коронавирусы къизэолагъэхэм зыщазэхэр госпитал шыгъен фаеу зэрэхуагъагъэр. Аш фэдэ пшъэрь илэу юф зыщишэгъэ ухьтэм къыкъоц нэбгырэ 2000-мэ япсаунгъэ щызетырагъэуцожьыгъ. Лъэшэу тафэрэз мединэм иофышэу, волонтерэу, нэмикъэу аш зилахьышо хэзильхъагъэхэм. Гушыгъэ пае, гъомылапхъэу, іэзэгъу уцэу е нэмикъэу ящылагъэхэр афырагъэуаллэхэмэ ашоигъю нэбгырэ минилл фэдизмэ тиволонтерхэм закынфагъэзагъ. Хэзигъэ имылэ зэклеми яльэу афагъэцкъагъ, джыри а иофышэни лягъэхуат.

Лъэшэу тафэрэз АР-м и Къэралыгъ Совет — Хасэм иде-путатхэу Шъэо Аскэррэ Къэлэшъэ Рустамрэ. Ахэм мединэм иофышэхэр ризеклонхэу автом-

машинэ къаратыгъ, зэпахырэ узым ушызыухъумэрэ пкыгъохъэр, госпиталын юф щызашуахъэрэ апа халат фабэхэр къашфагъэх.

Зэпахырэ узым зызериушом-бгүрэм ыпкъ къыкъыкъэ гъунэлкъэ гъэнэфагъэхэр зиэ режимийм республикэр тетыгъ. Ау псэуплэ кой администрацием ишацэ къызэриуагъэмкэ, аш пае къемынэу агъэнэфагъэхэр зэклер пхыращыгъэх, зыпарэки ялошэн къызэтырагъэуагъагъ.

Инэм къэлэ псэуплэ коим ибюджет икыгъэ ильэсыр сомэ миллионы 180-рэ мини 191,1-рэ хуутигъ. Аш щыщэу сомэ миллионы 53,6-р ежхэм якъэклэхэм къахэгъыгъ, сомэ миллионы 126,6-р зымыгъэзэжин милькоу къыхэхъагъэ хуугъэ.

УФ-м и Президент инаушноу лъэпкъ мурадхэм ыкы стратегиске пшъэрьихэм афэгъэхыгъэр гъэнэфагъэхэм ифхырыши пае аштэгъе федеральне проектэу къэлэ іэрыгъу юф щылакъэм игъэпсын фэгъэхыгъэм къыдыхэлтигъагъэр агъэцакъи. Хъоткъо Хъызыр къызэртиуагъэмкэ, гъэрекло зэшухыгъэхэм сомэ миллионы 5-рэ мин 295,2-рэ апэуагъагъ. Аш щыщэу сомэ миллионы 3-рэ мин 535,3-р федеральне ыкы республикэ ахьш, сомэ миллионы 2-рэ мин 379,8-р чыпэ бюджетын къыхахыгъ. Ашкъэ поселкэм иурамэу Сединым ыцэ

зыхырэм тет паркыр ыкы фэ-тэрыбэу зэхэт унэхэм ящагу зыщырагъэпсыхъажыгъэх.

Мыш дэжым псэуплэ кой администрацием ишацэ фэтэры-бэу зэхэт унэхэм ачлэхэм зэдагъэфедэхэрэм ягъэлжийн фытегъэпсыхъэгъэ программэм къыдыхэлтигъагъа поселкэу Инэм дэт унэхэм ашыщэу 11-р блэкыгъэх ильэсыр зэрагъэ-цэлжэгъыги къыщыхигъэшыгъ. Ахэм янашхъэхэр, псым, фабэм, электричествэм якъуалхэр ашызэлахъуагъэх. Пстэумки аш сомэ миллион 20 апэуагъагъ.

Джащ фэдэу «Обеспечение комфортын жильем и коммунальными услугами» зыфилорэ

зикласэхэм ялэпэлсэнгъэ зы-щырагъэушомбгүнэу чыпэтиагъэх. Джы ар тиэ зэрхуу-гъэм аш ишүүшагъэхээх.

Адыгейм социалнэ ыкы экономикэ хэхъонигъэхэр егъэшыгъэнхэм фытегъэпсыхъэгъэ унэе программэм къыдыхэлтигъагъа блэкыгъэх ильэсыр культурэм, спортын зыщапыльхэ гъэпсэфылэ Гупчэу Инэм дэтыр агъэлжэгъыгъ. Сомэ миллион 54-рэ мин 305,4-рэ аш пстэумки пэуагъагъ.

Гупчэу клуб зэфэшхъафэу 32-рэ щагъэпсыгъ, ахэм нэбгырэ 700 ахэт. Джащ фэдэу экспозиции 4 захахъэрэ ыкы экспонат 5000 зычэль музей хэт, тхыльеджаплэ агъэлжэгъэм

къэралыгъ программэм къыдыхэлтигъагъа унэгъо ныбжы-клиплымэ псэукъэ амалэу ялэр нахышуу ашынымкэ Iэплигъу афэхуагъэх. Аш пстэумки сомэ миллионы 3-рэ мин 846,5-рэ пэуагъэхъагъ.

— АР-м и Лышхъэу Къумпил Мурат псэуплэ коим иофыгъохэм ядэгъэзэжын ынаэ къызэрэтэйм, Iэплигъу къызэрэфхъурем афэши цыфэ дэсхэр лъэшуу фэрэзэх, — къылиагъ Хъоткъо Хъызыр. — Ар къыддемыиэмэ къэшакъо тизфэхъуэрэ тизакъоу пхырытчи-шүүштхэ, проектхэм, программэхэм тахэлжээнэйр Iэшэх хуущтэп. Мары, гушыгъэ пае, цыфхэм зыщагъэпсэфынэу, спортын, культурэм ашыпылынхэу, къэлэцкъилюу творчествэр

кэгъэ пстэур ачлагъэуагъ. Ахэм анамыкъэу, Гупчэ 2020-рэ ильэсэм зэнэхъокъум теклонигъэр къыщыдхи, кином и Фонд сомэ миллионы 5 къыфтитупыгъ, ашкъэ кинозал агъэпсэгъ.

Псэуплэ коим иавтомобиль тогухэм яыгъын, ягъэцкэжжын гъэрекло сомэ миллион 62-рэ мин 212,4-рэ пэуагъэхъагъ. Ашкъэ нэбгырэ 1100-мэ ательятэгъэдэллакъэу поселкэу Инэм щашыгъэм, къэлэцкъилюу тигылакъэу 2019-рэ ильэсэм ыкылм къызэуахыгъэм, физкультурам ыкы спортын зыщапыльхэ комплексыкъэм якъурэ гъогухэр, нэмикъэу лъэшэу зэшыкъуагъэхэр агъэцкэжжыгъ, лъэрсрико зэвсыркылэхэр агъэлжжыгъ.

Мы уахтэм поселкэу Инэм икэу къаджжу Бжыхъэкъоякъэм екъурэ гъогум зэхэкыпэ щашы. Пстэумки ар километри 5,2-рэ хууц, сомэ миллиарди 3 фэдиз тэфшт. Федеральнэ проектэу «Дорожная сеть» зыфилорэм къыдыхэлтигъагъа икыгъэ 2020-рэ ильэсэм аш ипроект игъэхъазырын пае сомэ миллионы 100 республикэм къыфатуупыгъ. Мыгъэ зэхэкыпэ ёр зыщашытыйм игъэхъазырын пае ыкы егъэжаплэ хуунэу сомэ миллиардрэ миллион 300-рэ республикэм къыфэкъуагъ. Псэуальэм ишын 2022-рэ ильэсэм аухынэу ары зэрагъэнэфагъэр.

Поселкэр мэшоку гъогум зэпчэ. Аш изэпрыкыпэ сидыкъи автотранспортр бэу щизэхахъэ, мэшокур блэкыфэкъэ ежэнхэ фаеу мэхъу. Джы мы зэхэкыпэ ёр къашырэм а гумэ-къыжори дигъэзэжжыц.

Инэм чыпэу зыдэшысэм инвесторхэмкэ хъопсайо къешы. Хъоткъо Хъызыр къызэриуагъэмкэ, мы уахтэм аш керамзит къэзышырэ заводиту, лъэнкъо зэфэшхъафхэм ашылажъэрэ хъызметшаплэхэу «Бергер», «Силган», «Югсталь-монтаж», «Аквасток», Аддрия» зыфилорэм, нэмикъхэм инвесторхэу юф щашэ. Ахэм псэуплэ коим имызакъоу, республикэм ибюджет хэхъонигъэхэр егъэшыгъэнхэм ялах зэрэхалхъээр нафэ.

ХЪУТ Нэфсэт.

Мыхэр о уицьыфых, Адыгеир

АДЫГЭМ КЪЫХЭКІҮГЭ ЛЫШІУ

Ильэпкь ыпсэ хэлъыгъ, ащ паэмэ, зэблэжьыщтыгъэп. Пытэу хэуцуу, зафэу гүшүйэу. ышіэрэм гүуни-нэзи илагъэп: адигэм ышхъэ кырыкіогъэ къэбари, тарихъ кууи, ижырэ лъэпкь жэрыо творчествэм изэхэтыкіэ-гъэпсыкі, акыл къекопшхоу ар зэрэштыри, нарт тхыдэхэри, пщинальхэри, адигэ литературэри, лъэпкь шэн-хабзэхэри, зеклокіэ-шыкіэхэри — зэкэ адигэ культурэр кіэзыгъэнчъеу ыгу щигъэшүагъ.

Шіэнныгъэ нэфыпсэу ыгу кыбыблэрэр зэфэдэкіэ зыщыц ильэпкь зэрэулигъэкіэжыщтымкіэ, аш идахэрэ идэгъурэ зэри-тэштиймкіэ, лъэузыкіем тэубытагъэ зыхэль лъэбэкүхэр ыдзынымкіэ, лъепкь гупшиякэм гъогу фыхэхыгъэнимкіэ, гъесен-нагъэ-шіэнныгъэшхуу зэригъэгъотыгъэр ныбжыкіэхэм алтыгъээснымкіэ, адигэ гупши-сэм тамэ етыгъэнимкіэ ыофы-шхо ылэжыгъ — кілэе-гъеджэ иныгъ, тхэклиагъ, губзыгъагъ.

Зыфасорэр, лъытэннигъэ-шхъэлэфэ ин зэрэадыг дуна-еу зыфашигъэ, непи зыцэ-ралой, Адыгейим ициф гъес-тъабэм якілэе-гъеджэкіошхагъэу Шхъэлэхъо Абу ары. Джалы ыциф гъесэгъэ ышыр зышиэрэ пэпчъ аш зердже-щтыгъэр, хигъетыксхэу гүшүйэ, кызызхэкыгъэ иадигэ лъэпкь паэмэ, аш шу кыдэхъункэ ышэмэ, уци тыйси имылэу, ма-фи чэчи ыоф ышэмэн фэхьа-зырыгъ.

Итвorchestv, ытхыгъэхэр

Иадигабзэ зэрикласэу, зери-льаплэр ыки ишшүлс лъеш аш зэрэзыуицагъэр мыгъуашау Шхъэлэхъо Абу жэбээ дахэ

иулыгъ, иныдэльфыбзэ пщынэ мэкэе бзэрбэзэм фэдагъ. Лыгъэсэгъэ-еджагъэм кылощтыри ышшүтгъ, къэлокіэ-шыкі амалыри ікілэлъыгъ.

ытхыхэрэп 1954-рэ ильэс-сим щегэжъагъэу хиутыщтыгъэх, адигэ литературэм изэ-гъэшэн-зэхэфын, икупк, ишшуашэ, имэхъанэ кыралотыкіэу ытхырэр багъэ. Адыгабзэкіэ тхыльзуу кыдигъэкыгъэхэр 10-м нахьыбэ мэхъух. Ахэм ашыщых «Адыгэ бзылъфыгъэр адигэ литературэм кызэрэщицгъэль-тъорэр», «Хэхъоныгъэм ильея-нэхэр», «Адыгэ фольклор», «Сатырхэм якъэхъукі», «Мыклюсэрэ жуягъохэр», «Щыэнныгъэр. Литературэр. Плунгъэр», нэмийкхэри.

Урысызбээки тхыльхэр кыдигъэкыгъэх: «Идейно-художе-ственное своеобразие адигейской литературы». «На пути творческого поиска».

Шхъэлэхъо Абу илтерату-роведческэ ыофшлагъэхэм ашы-хэр гупчэ ыки чыпэ журнальхэм кылахуутыгъэх. Советскэ энциклопедие иним, литератур-

нэ энциклопедие ыки белорус-скэ энциклопедием къадэхьа-гъэх.

Абу художественнэ произ-ведениехэри ытхыщтыгъэх, ахэр гъээзтхэм, журналэу «Зэкьюш-нагъэм» къашыхуутыщтыгъэх. Тхыльхэр илэх рассказхэмрэ повестхэмрэ дэтхэу: «Лыхъужь машу» ыки «Гум хэль мастэр», аэрэ произведенияр тырку-бзэкэ зэрэдзэкыгъ. Зэдзэкыгъэ ыофшлагъэхэри кілэлцыкыу литературэмкіэ илэх.

Егээджэн іепэлсэнэгъэу іек-кіэль хыугъэр ыгъэфедээ Абу адигэ литературэр гурит еджа-піхэм зэрэшызэрэгъэштэм ипрограмма зэхигъэуцогъагъ, я 9-рэ классым литературэмкіэ итхиль, я 10-рэ классым иучебник (гүсэ илэу), адигэ литературэм иегъэдженкіэ методикэр ытхыгъэх.

Общественнэ ыофышікіуагъ

Адыгэ хэку хасэм изэхэ-щаклохэм ашыщыгъ, ильэсийбэрэ аш ишшагъ, етланэ итхамэтэ гъэшлогъагъ. Дунэе Адыгэ хасэм изэхэщаклохэм ашыщ, аш ипрезидент иапэрэ гуадзэу, үүжым ипрезидентэу щытыгъ.

Шхъэлэхъо Абу ыофышхуо ильэпкь филэжыгъэм медалэу «Адыгейим и Щытхуузехъ» зыфиорэр кыкыкіуагъ. Шур ыпхъэу щыгэгэе лышилоу Шхъэлэхъо Абу Адыгэкъалэ ыки Туцожь районым, куаджэхэу Очэпщие, Щындже, Аскъэлае яцыф гъэшүагъ. Ар Дунэе адигэ академиим иакадеми-кыгъ, Урысые Федерацием ыки Адыгэ Республиком шіэнныгъэхэмкіэ язаслуженэ ыофыші-шхуагъ. УФ-м итхаклохэм я Союз 1995-рэ ильэсым щегэжъагъэхэтыгъ.

Шхъэлэхъо Абу гушхъэлэ-жыгъэх бай ильэпкь кыффигъенагъ, зы тхыгъэм а зэкэ игъэ-фэгъуай. Щэх хэльэп адигэм кыыхэкыгъэ лышилоу ыцэгъи-ши лъэпкьим зэрэготыштэм.

МАМЫРЫКЬО Нуриет.

ИкъэхъукI, иеджакI, иофшIакI

Шхъэлэхъо Абубачыр Ады-шэс ыкьор Туцожь районым ит куаджэхэу Очэпщие мэлтыльфэгъум и 19-м 1929-рэ ильэсым кыышыхъугъ. Мэккүмэшьыш-лэжээкіо унагъом щаптугъэ клалэм гупкагын, гульти, гукэгъуи, къэрари ны-тихэм ыки къоджэдэс нахыжхэм кыыхальхагъ. Далорэр ыциф мэхъухэти, халхъагъэр, зыпкынрицахъэр кыыхэкыгъигъ.

«Емыджахъэр нэшьуу» зэрал-щтыгъэр Абу ыгу пытэу риубытагъ, кызыыхэтдэжгэхъе уаххэр гъуй-сий дэдагъами, сид ишы-кіеми еджэн, гъесен-нагъэм фэ-

Апэрэ дзэ дэшыгъор гьогу техъагь

Гээтхэ дзэ дэшыгъом кыдыхэлтыгээ Урысюм и Уэшигъэ Клачэхэм куулыкъур ашызыхыщ ныбжыкъэхэм яапэрэ куп мэлынфэгъум и 15-м гьогу техъагь. Куулыкъушэ нэбгыри 10-р мэфэк шыкъэхэм тетэу агъекотагъэх.

Юфтхабзэ АР-м идээ комисариат щыкъуагъэм хэлжьеагъэх. Кыблэ дзэ округын изэхэт стратегическэ командование инспектор куп хэтэу, генерал-майорэ Юрий Колягинир, Адыгэ Республикаем и Лышхээ ихэушхъафыкыгъэ программхэмкэ гээорышланыем иупчэхэгүй шхьбааэу Алексей Севцовыр, Мыектопэ къэлэ администрацием ипащэ игудээу Андрея Пономаревыр, патриотическэ ыкыи общественэ организациехэм ялыхлохэр, дзэ куулыкъум иветеранхэр, нытихэр.

АР-м идээ комисариат иотдел ипащэу Алексей Санташовын пэублэ паслье кыышызэ, кэээрэугоигъэхэм шүфес къарихыгъ. Гээтхэ дзэ дэшыгъом иапэрэ куп я 150-рэ щэрьон дивизиу Новочеркасске

дэтым зэрагъакюорэр аш кыхигъэшыгъ. Ныбжыкъэхэм захынфигъазээ, Адыгэим ращыгъэ дээкюолхэм кыагъэукын тэжхэхэу кызыэрэхэммыкыгъэр ыкыи ахэм афэдэу зерифешуашу, щытху хэлтэу тихгээгу куахуумэнэу зэрашыгъухэрээр къарилуагь.

Джащ фэдэу ныбжыкъэхэм захынфээзагъэхэм ашыц генерал-майорэ Юрий Колягинир. Хэгъэгум ыашхъякээ шээдэхэгъяжээ ахыирэр агъецэхэмийн игъо кызыэрэшыгъэр аш хигъэунэфыкыгъ. Аш dakloy, дзэм куулыкъу щыпхыныр щытху зыхэл шээдэхэгъяжэу зэриэр УФ-м игражданин зэхишыкын фаеу генерал-майорым ылтыгагь. Хульфыгъэм ишэн-зекъуакъэхэр дзэ куулыкъум псыхъагъэ зэрэшхъухэрээр, мы мафэм кыыщегъэжь

тэй ахэр зэрэдээкюолхэр кыагуриозэ, щытху хэлтэу яшьэрэйхэр зэшшуахынхэ зэрэфаэр агуригъяуагь. Ильэсир зэрэмыбэр, псынкэу зэрэклюштыр Ю. Колягиним ипсалэ кыышыгъэшыгъ, ау спортым иамалкэ а уахтэм кыкылоц япсунгъэ агъепытэн зэральэхэштым анаэ тырагицэдзагь. Хэшүпкыгъэ дзэхэм мыхэр зэрэхфагъэхэр кыагуриозэ, якомандирхэм ядэунхэу, зыфэсакыжынхэу, зэрэдэхэгъэхэм фэдэу япсунгъэ зэшьмыкью нытхэм кыафагъэзжынэу къафэлэуагь.

Куулыкъушэ хульфыгъэм ацэклэ къэгүшьиль Андрей Мадоян. Гээснэгэхэд гүшүэу нахынхэм къарацуагъэхэр шхъялээ зэрафхэхүщтым ицыхэ зэрэтельир аш кыхигъэшыгъ. Щитху хэлтэу куулыкъур зэрахьы

щтыр, кызыэрэшыгъухэрээр кызыэрэгъэшыгъэхэштыр къээрэугоигъэхэм къарилуагь.

Мы мафэм дзэ куулыкъум ращэхагъэхэм ахэт Къайтыкъо Ахьмэд. Аш янэу Пышжэ Зурет гүшүэгъу тыфэхьуг.

Сиклээ закъо зыкъэрызгъэхыныш, ильэрэ зэрэсымыльэхүщтыр кын дэдэ кысшхэху, — ыгу зэхэхьагъэу къеуатэ аш. — Лъэпкэ гвардиец ильес пчыагъэ хульфыгъэм афэшхъафхэм ашштых.

Кызыгурэо дзэм куулыкъу щыпхынам мэхъянэшко зэриэр.

Шыгу къэдгэхъяжын, мэлынфэгъум и 1-м гээтхэ дзэ дэшыгъор республикем щырахъяжьагь, Адыгэим щыц ныбжыкъэ 540-рэ фэдизэмэ куулыкъур ахышт. Хабзэ зэрэхьүэу, ахэр чыплэ зэфэшхъафхэм ашштых.

Гьогу техъэгъэ ныбжыкъэхэм щытху хэлтэу куулыкъур къафагъэзжынэу афэтэо.

Гупшысэ куухэр ныбжыкъэхэм яхэх

Юфыгъо хэхыгъэ тэгүшүэнхэмкэ зэнэ-къокью (дебаты) кээлэеджакъохэм азыфагу зэхащагъэр Аандырхьое Хүусенэ ыцэ зыхыре Адыгэ кээлэеэдже коллежым щыкъуагь.

Адыгэим икэлэеджакъохэу я 9 — 10-рэ классэм арыксэр мыш хэлжьагъэх ыкыи теконыгъэ кыдызыхыгъэхэр джы Приэлбурсиим щыкъоцт кэух зэнэкъокью тишьольтир кыщацахъэшт.

Ныбжыкъэхэм къаюорэр эрэшьыгъэхэр жюриим ышьошьагъэхууныр ары пшьэрэйл шхьбааэу щытагъэр. Зэрээнэкъокьюгъэхэр «Массовоэ потребление: двигатель прогресса или путь к катастрофе» зыфиорэр ары. Яеплыкъэ «зэрэдьрагъаштэрэр» в «зэрэдьрамыгъаштэрэр» пхээдзыкъэ къэнэфагь. Тезис зэфэшхъафхэр апэ къауагъэх, нэужум ахэмкэ зэнэкъокьюгъэх.

Непэрэ юфтхабзэ АР-м гэсэнгээр шээнгээрэмрэкэ и Министерствэ кээлэцыкъуухэм ыкыи ныбжыкъэхэм япун ылъенкъоцт щыц къэралыгъо политикэр пхырышыгъэнэмкэ и Гээорышланыем ипащэу Нэгъэрэко Алый, философи шээнгэхэмкэ докторэу Шыаукъо Асфар, шольтир обществэу «Шыу Хасэ» зыфиорэм ипащэу

нэмэйкхэми. Еплыкъэ гъэшэгъонхэр ныбжыкъэхэм зэряэм, акылыгъэ хэлтэу, зыми фэмынде ямышыкъэ гупшысэхэр кызыхагъутатээ зэрээнэкъокьюгъэм лъэшэу тигъэгүшуагь, — кызыгъяжэхэр проектым изэхэшакюорэр Хачим Желигаштовым.

Жюриим хэтгэгъэх АР-м гэсэнгээр шээнгээрэмрэкэ и Министерствэ кээлэцыкъуухэм ыкыи ныбжыкъэхэм япун ылъенкъоцт щыц къэралыгъо политикэр пхырышыгъэнэмкэ и Гээорышланыем ипащэу Нэгъэрэко Алый, философи шээнгэхэмкэ докторэу Шыаукъо Асфар, шольтир обществэу «Шыу Хасэ» зыфиорэм ипащэу

Тхьапшээкъо Альберт, проектэу «Хэкум» ипащэу Лъяхыкъэ Айдэмээр, журналистэу Гүукъэл Сусан. Къаяутэрэр зэрэтерэзыв ашошь агъехьун закъорарэп жюриим уасэ зыфишыгъэр, гүшүэхэмкэ 1-элэсэнэгээхэй ахэлтири кыдальтигагь.

Политикэм, диням, хъязмэтым альзеныхъокъо лъялпкъэхэр зэфэшагъэ зэрэхъухэрэм еджакъохэр атегушигъяжэх. Найдучи юфыгъаштэрэр ыкыи нэмэйкхэми тхылхэхэр ялэплигъоупчэхэм кээлэхэр, тэрээзу джэуалхэр къарагатижых. Хульфыгъэхэм зышихъуагь уахтэр, чыплээр псынкэу агу къэкижы, — кытгыфилотагь Адыгэ республи-

кэ гимназиим икомандэ икэшажаю, тарихынкэ кээлэеэгъаджэу Жанна Ененко.

Зэнэкъокьюм икэхүх кызыэрэшынфагъэмкэ, Адыгэир къээгээхэштыр командиту: «Знатоки» зыфиорэр — Адыгэ республика гимназиу N 1-рэ ыкыи «Агностики» зыфиорэр — Мыектопэ гимназиу N 5-рэ.

Проектым изэхэшакъохэм кызыэралуагъэмкэ, зэнэкъокьюм ифинал Къэбэртэе-Бэлькъар къэралыгъо университетым мэлынфэгъум и 21 — 23-м щыц.

Республикэ пэпчэ икомандэ анах дэгүүтүр аш хэлжьэшт. Soft-Skills лъяныкъомкэ шээнгээрэмрэкэ и Министерствэ, Адыгэ Хасэр, обществэу «Черкесский Ренесанс», Президент грантхэм я Фонд.

Рытныгъэмкэ, культурнэ юфтхабзэхэмкэ, нэмэйкхэмкэ финалым щызэнэкъоцкүштых.

Проектыр пхырызыщиэрэд Къэбэртэе-Бэлькъар Республика и Парламент дэж щыц Нэгъижыкъэ палатэр ары. Аш илэплигъу КъБР-м просвещениемкэ и Министерствэ, АР-м гэсэнгээрэмрэкэ и Министерствэ, Адыгэ Хасэр, обществэу «Черкесский Ренесанс», Президент грантхэм я Фонд.

Нэкүубгъор зыгъэхъазыгъэр юшынэ Сусан.
Сурэтхэр юшынэ Аслын тирихыгъэх.

Цыфхэм Йошшэн ягъэгъотыгъэнымкэ федеральнэ къулыкъур зызэхащагъэр ильэс 30 мэхъу

Ипшъэрьлъхэр дэгъоу егъэцакІэх

Цыфхэм Йошшэн ягъэгъотыгъэнымкэ федеральнэ къулыкъур имэфэк мафэ гъехъегъе гъэнэфагъэхэр илэхэу къеклонлагь.

1991-рэ ильэсүм мэлдэлтэгэйум «Цыфхэм Йошшэн ягъэгъотыгъэнир» зыфилорэ унашьоу тикъэралыгь щаштагъэм къуачэ илэ зыххуугъэ мэлдэлтэгэйум и 19-м мы мафэр төфагь. Цыфхэм Йошшэн ягъэгъотыгъэнымкэ къэралыгь политикэр ялэпийэгъо правовой, экономикэ ыкчи зэхэшэктэ документыг гъэпсыгъе хуугъэ. А уахтам къышгэжэжьагъеу Йошшэнэхэмкэ ыкчи Йошшэн зинмынхээр социальнуу къеухумэгъэнхэмкэ цыфхэм яконституционнэ фитыныгъэхэр гъэцэклагъэх хуунымкэ къэралыгьом гарантитыгь. Джащ фэдэу Йошшэнэхэмкэ ясенаущигэ къизфагъэфедэн альэктийнэу цыфхэм фитыныгъе ялэ хуугъэ. Мы унашьом иштуагъэкэ цыф пэпчч ежь-ежырэу ыкчи иштоигъоныгъэкэ сэнхэхатыр, Йошшэнэу ыгъэцэклэштыр, Йош зэришшэйт шыккээр къыхихын ельэкти.

Цыфхэм Йошшэн ягъэгъотыгъэнымкэ къулыкъум зэхъокыныгъяккэ фэххуугъэхэм къапкырыкхээ цыфхэм Йошшэн ягъэгъотыгъэним илофигъохэм ятъэцэклэн, Йошшэн зинмынхээр охтэ къинуу зыхэтхэм къыхэшыгъэнхэм, мылькукэ ылпыгъа афэххуугъэним къэралыгьо политикэр фэлоришэ. Джащ фэдэу мы унашьом къыхеубытэ Йошшанлэхэм ябэдзэршылэ анализ шыгъэнир ыкчи ар зетгээцожыгъэнир, цыфыбэ Йошшанлэ ямынэу къемыннэнхэм ялофигъохэр гъэцэклагъэх хуунхэр.

Программуу зэхагъеудагъэм къыпкырыкызэ лъэныкю зэфэшхъяфхэмкэ къэралыгь фэл-фашлэхэр мы къулыкъум афегъэцаклэх. Аш иштуагъэкэ обществэм социальнуу гумэкыгьюу илтыр нахь маккэ ашын альэкти, социальнуу-экономикэм зильэнхъюкэлэ Йошигъоу щилэхэр дэгъэзэжыгъэх мэхъу, предпринимательствэм зыкьеэзэтыгъэнымкэ къэгэлэгъонышуагъэм афекло.

Цыфхэм Йошшэн ягъэгъотыгъэнымкэ къулыкъум зэхъокыныгъяккэ фэххуугъэхэм къапкырыкхээ цыфхэм Йошшэн ягъэгъотыгъэним илофигъохэм ятъэцэклэн, Йошшэн зинмынхээр охтэ къинуу зыхэтхэм къыхэшыгъэнхэм, мылькукэ ылпыгъа афэххуугъэним къэралыгьо политикэр фэлоришэ. Джащ фэдэу мы унашьом къыхеубытэ Йошшанлэхэм ябэдзэршылэ анализ шыгъэнир ыкчи ар зетгээцожыгъэнир, цыфыбэ Йошшанлэ ямынэу къемыннэнхэм ялофигъохэр гъэцэклагъэх хуунхэр.

тыгъэнымкэ къулыкъукэу зэхажагъэм илофигъохэр нахь къизшыгурьоштыр тарихым зызшыгъэгъуазэклэ ары. Советскэ лъэхъаным Йошшанлэ ууханым фэшл бюро гъэпсыкэ системэ пылыгъ ыкчи ар тыди щилэхэр. Ар зыфэгъэзэгъагъэр предприятии хэрэг зыщыкэхэрэ кадрэхэр гъэунэфигъэнхэр, нэужым аш цыфхэр щигъэгъозэгъэнхэр ары. Бюром Йошшэнэу ыгъэцэклэштыгъэр анахъэу зыфэгъэхыгъагъэр цыфхэм къэбар алтыгъэлэссыгъэныр ары. Нэужым Йошшэнэм-

ралыгьо бюро агъэпсыгь. Ара щитми, Йошшэним юльэнхынкэ щилэ гумэкыгъохэр нахь псынхэу дэгъэзэжыгъэнхэм, мы бэдээрим изытет зэхэфигъэним, Йошшанлэ зинмынхэм япчагъэ шылыгъагъэ хэльэу уасэ фэшыгъэним ыкчи аш социальнуу-политическое зэхэхысыжэу фэххун юльэнхынкэ гъэунэфигъэним афеш шо-гэшхо къэзэтышт структуралэ гъэпсыгъэн фэяньэ. Аш фэдэ организациеу хуугъэ цыфхэм Йошшэн ягъэгъотыгъэнимкэ къулыкъур.

Ашыгъум, 1990-рэ ильэсүм, Урысые къэралыгъуаклэм илэрэ институтэу агъэпсыгъагъэр цыфхэм Йошшэн ягъэгъотыгъэнимкэ къулыкъур ары. Аш илофигъен ильэсхэр социальнуу мэхъанэшхо илэу гъэпсыгъэ, къэралыгьо учрежденихэм ясетьхэм шуагъэ къытэу йофашэ хуугъэ.

Къэралыгьо системэм икүүликуу хахьэу Адыгэ Республикаем цыфхэм Йошшэн ягъэгъотыгъэнимкэ къулыкъур 1991-рэ ильэсүм мэкьюогъум агъэпсыгь. Цыфхэм Йошшэн ягъэгъотыгъэнимкэ Адыгэ хэку гупчэр зызэхажагъэм къыншыублагъэу республикэм икъалэхэм ыкчи ирайонхэм зэкэми къутамэхэр къащызшуагъэх. 2020-рэ ильэсүм АР-м икъэралыгьо казенэ учреждениу «Центр занятости населения города Майкопа» зыфилорэм районхэм ашылэ гупчэрэх рапхыгъэх. Адыгэхъялэ ыкчи муниципальнэ районхэм ашылэ къутами 8 аш хахьэ. 2011-рэ ильэсүм гъэтхапэм и 3-м къыншыублагъэу Гупчэм пэшнэыгъэ дызэрхэх Галина Цыганковам.

Пашэм къызэриуагъэмкэ, Гупчэр хэушхъяфыгъэ транспортымкэ зэтгээпсыхагъ, пэлдэзигъэгэ псэүлэхэм анэсийнхэмкэ, цыфхэм фэл-фашлэхэр афагъэцэклэнхэмкэ амалышуагъэр лэклэхэр. Къулыкъум ипащэу Г. Цыганковар анахъэу зэрыгушкорэр зинсэнхьат хэшькышишо фызиэ коллектив зэрилэр ары. Къулыкъум шэхэр цыфхэм ылпыгъэгъ афэххуунхэм ренэу фэххазырх. Къулыкъум изэтгээуцонкэ тэгэу къин къынгүлгээми, зэхъокыныгъабэ фэххуугъэми щитху хэльэу Йошшэн егъэцэклэн. Йошшанлэхэм ябэдзэршылэ изытет зыфэдэм цыфхэр щигъэгъуазэх, къулыкъум илофигъен зэрээхищэрэм фэгъэхыгъэ тхыгъэхэр гъэзэтхэм къыхаутых, Интернетым къырагъахъэх. Мыш фэдэ шыккэялэхэм иштуагъэкэ социальнуу мэхъанэ зиэ къэбарыр цыфхэм икьюо алъагъэлэс.

КИАРЭ Фатим.

Музыкальнэ театрэр

«Угощэ дэгъумэ, урихыллагь»

Къуджэм щыпсэурэ адыгэ унагъом ишылаклэ, игумэкхэм афэгъэхыгэ спектаклэу «Угощэ дэгъумэ, урихыллагь» зыфиорэр Мыеекуапэ къышагъэлэгъуагь.

Адыгэ Республике и Къэральгъо Камернэ музыкальнэ театрэу Ханэхьу Адам ыцэ зыхырэм къэгъэльэгъонир щылкуагь. Урысыем культурэмкэ изаслуженею юфышэу Цэй Еристэм ытхыгъэм техыгъэ музыкальнэ спектаклэр ятлонэрэу театрэм щагъэуцугь. Режиссерыр Урысыем, Адыгейм искустввэхэмкэ язаслуженею юфышко Сулейманов Юныс.

Адыгэ Республике искустввэхэмкэ изаслуженею юфышко, Урысыем икомпозиторхэм я Союз хэтэу Хүүпэ Мурат мэктамэхэр ыусыгъэх. Оркестрэм ипащэр Адыгэ Республике изаслуженею артистэу Аркадий Хусниров.

Пьесэр зытхыгъэр

Аскъэлаеа культурэм и Унэ ипащэр ильэсыбэрэ юф щылкуагь. Пенсиюм сизэкъом, си-тхынэм фэшл уахтэу сиэр нахыбэ хүгъэ. Сызыгъэгумэкъирэ юфыгъохэу щылэнгъэм хэсльяхъохэрэм яхыллагъеу пьесэр стхыгъе, — къытиуагь драматургэу Цэй Еристэм.

Зыфэгъэхыгъэр

Адыгэ унагъом нысэ къыфа-щагь. Гуашэри, пщыри мэгушох, нысэр агашло. Бэ темышэу нысэр мэдэлдээ, лъэпкэ шэн-ха-бзэхэр ынхуухэу фежье. Нысэр зэрэшхыхынэм даклоу, бирсирхэр къылкырэкъых, илт игү-

сэу къалэм щыпсэун имурадэу къело...

Лякъом ишэн-хабзэхэр гукэ зымыштэрэ нысэм ироль къешы артисткэу Кобл Зурыет.

Нэшлэ-лышэу зызышыре нысэм ишэн-зекъякхэр артисткэм дэгъоу къегъэльягъо. Нэшх-гущхэу мэзекло. Ролим куу хэхъан зэрильэкыгъэм ишуагъеклэ, пьесэр щылэнгъэм къызэрхэхыгъэм пынкэу гу лъютэ.

Унагъом игумэк

Гуашэм ироль фэгъэзэгэе Лый Бэлэ уедэдэуэ, адыгэ унагъом къуджэм щылаклэ щырилэм ухеши. Аш ишхъэгъусэ ироль артистэу Бэгэ Алкъэс къешы. Гуашэр хүупхъэ, унагъом ило-фыгъохэм язехъан фэгъесагь. Пщыр адыгэ хульфыгъэ шылыкь. Гумэкъыгъо илэ зыхыкэ, гүүкэу щагум дэт, игушуагь ёлтынэу мурад зишыкэ, ишхъэгъусэу Насыпхъянэ гущиэгъу фэхъу, пынкэу гурээ.

Артистхэм шуашлагъеу афэлтэгъурэм щыщ нэпплэгъукэ зэрэзгүрүохэрэр. Орэдэр къэгъэльэгъоним дэгъоу щагъэфедэ. Режиссерым илофшлакъе къыхэтэгъэши артистхэм къалорэ орэдхэр ролэу къашыхэрэм гумэкъыгъоу къацаатырэм зэрэдитшхэрэр.

Орэдир гум къигущыкыны зыхыкэ, артистым игушиэ нахышишоу къылпльегъээсэ.

Нысэм ишхъэгъусэу Дээгъаштэ ироль къэзышыре артистэу Шъхъачэ Арсен гүфэбэныгъэ зыфиуягъешы. Ар колхозым хэт, йенэтэ хэхыгъэ щырил. Зэхэшкло дэгъу, илофшлакъе цыфхэм агу рехъы, гъээстэу «Адыгэ макъэм» аш ёхылээгъе гущиэ фабэхэр къыхиутигъэх.

Арэу щытми, Дээгъаштэ ишхъэгъусэ фэгъэдэлорэп, зэфэгубжых, зэхэкыжых. Артистэу Шъхъачэ Арсен ишэн-зекъякхэмкэ зыкъуугъаштэ. Янэрэ ятэрэ агурыонэу фэмыгъэ нысэм ясабый унагъом изыхыгъигъэр Дээгъаштэ егъэмысэ. Артистыр шъабэу зэрэзекорэм, макъэр зэргээцүрэм къэгъэльэгъоним ихудожественне амалхэр къыщихъэх.

Нысэм къегъэзэжы

Нысэм зэгъэпшэнхэр зешыхэм, унагъом къыгъэзэжынэу рихъухыагь. Сабыим пщырэ гуашэмэр фээшэгъех. Унэгъо хызыметыри нысэм зэрихъэ хүгъэ, къызэригъэзэжыгъэм фэшл унагъом гүнэгъухэр, лахылхэр къыфэгушуагъэх. Адыгэ пщынэр агъажынчызэ, къешуагъэх, уджыгъэх.

Унагъом исабьеу Эдуард адыгэ шуашэр щыгъеу пчэгум къехъе, гушуагъор адогоши...

Зэфэхысъижхэр

Республикэ общественэ движение «Адыгэ Хасэм» итхаматзу Лымышэкъо Рэмэзан, Дунэе Адыгэ Хасэм хэтэу Мэшфэшү Нэдждэт, культурэм илофышэу Шъеуапцэкъо Аминэт, нэмыкхэм бэрэ къытауагъ адыгабзэкэ спектаклэр къэд-

Зэхэзагъэр
ыкИ къыдзы-
гъэкыр:

Адыгэ Республике лъэпкэ Иофхэмкэ, Икыб къэралхэм ашы-
псурэ тильэпкэ-
гъухэм адыярэз эзхы-
ныгъэхэмкэ ыкИ
къэбар жууцэ
иамалхэмкэ и Комитет
Адресыр:
ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэ-
шийэр:
385000,
къ. Мыеекуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:

приемнэр:

52-16-79,

Редакцием авторхэм
къайхырэр А4-кэ заджэхэрэх тхапхэу
зипчагъэкэ 5-м
емыхъухэрэр ары. Са-
тырхэм азыфагу 1,5-рэ
дэлтээ, шрифтыр
12-м нахь цыкунэу
щытэп. Мы шапхъэ-
хэм адимыштэрэ
тхыгъэхэр редакцием
зэкегъэкложых.

E-mail: adygoe@mail.ru

Зыщаушыхъятыгъэр:
Урысые Федерацием
хэутын Иофхэмкэ, тел-
радиокъэтын-
хэмкэ ыкИ зэллы-
йэсэкэ амалхэмкэ
и Министрство
и Темир-Кавказ
чыпэ гъэлоры-
шапI, зэраушыхъятыгъэ
номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщаутийэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыеекуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

ЗэкИэмкИ
пчагъэр
4314

Индексхэр
П 4326
П 3816

Зак. 724

Хэутынум узчи-
кэлхэнэу щыт уахтэр
Сыхытэр
18.00

Зыщаутийхъэх
уахтэр
Сыхытэр
18.00

Редактор
шхъялэр
Дэрбэ Т. И.

Редактор шхъялэм
игуадзэр
Мэшлэкъо
С. А.

Пшъэдэкыж
зыхырэ секретарыр
Тхъяркъохъ
А. Н.

Еллыкхэр

Къэгъэльэгъоним еллыгъэхэ Шъеуапцэкъо Аминэт, Мигу Эдуард, Нэхэе Аслын, Шэукъуй Нурыет, Басти Асыет, Роман Корчагэ, Гъуклэл Зухра, Хятхакъумэ Аскэрбий, Хвакъуй Аслын, фэшхъяфхэм къытауагъ спектаклэр агу зэрэрихыгъэр.

Пьесэр зытхыгъэр пчэгум къы-
рагъэблагы фэгушуагъэх, Игүу
фытеуагъэх.

Адыгэ унагъом ишылаклэ фэ-
гъэхыгъэ спектаклэр мэлдэл-
фэгъум и 28-м ятлонэрэу Мыееку-
апэ къышагъэлэгъошт.

ЕМТЫЛЬ Нурбий.
Сурэтхэр къэгъэльэгъоним
къышытхэгъэх.

